

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

VII. De bonis Ecclesiae alienandis vel non.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

leant, providere. Sanè postquam foeli. recor. Alexander Papa III. prædecessor noster, filios præsertim Sacerdotum in Ecclesiis paternis succedere prohibuerat, & easque nihilominus, media intercedente persona, filios ipsos habere disposuerat, cum passim Sacerdotes, ut Ecclesiis suis eorum filii potirentur fatagentes, in Alexandri prædecessoris huiusmodi dispositione consisti, Ecclesias suas, quas ad eorum pervenire filios gestiebant, in favorem personarum, quæ Ecclesias ipsas, etiam illarum possessione non habita, in ipsorum resignantium filios, ex fornicatione genitos, illico eorum resignare, ipsique filii Ecclesias ipsas, dispensatione super defectu naturalium, quem ex dictis Sacerdotibus resignantibus geniti patiebantur, etiam patris nomine expresso, obtenta, consequi hæcenus consueverint, profecto perniciosum semper, & abominabile, ac in gravem divinæ majestatis offensam tendere, videlicet, quòd ipsi Presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non sine turpitudine, ad inordinatum spuriorum filiorum amorem detegere non erubescerent.

Iudicavimus propterea, quòd ubi tempus, quod omnia palam facit, & præsentium ratio quid in futurum cavendum sit, admoneret, merito movemur, & ad tollendum huiusmodi abusum, necessarium arbitrati sumus ejusdem Alexandri prædecessoris canonem corrigere potius, quam talia, cum tanto hominum scandalo tolerare. Habita igitur super his cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum consilio & unanimi consensu, auctoritate Apostolica, tenore præsentium statimus & ordinamus, quòd de cætero filii Presbyterorum ex fornicatione nati, Ecclesias cathedrales, etiam metropolitanas, ac monasteria, quibus eorum patres præfuerunt, seu illa, & illas dignitates etiam majores, & principales personatus, administrationes & officia etiam curata, & electiva, & alia quæcunque beneficia Ecclesiastica cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, quæ Presbyteri & clerici ac religiosi eorum patres in utrumque vel commendam, aut administrationem tempus, seu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo unquam tempore quoquo modo obtinere possint, nec cum eis super hoc dispensare intendimus. Et si quas dispensationes per nos concedi contigerit, tanquam per præoccupationem & contra mentem nostram, in concessas eis nullatenus suffragari, talesque dispensationes nostris volumus suffragari temporibus, & quod nobis licere non patimur, nostris successoribus indicamus. Romæ 1533. 3. Non. Junii.

TITVLVS VII.

DE BONIS ECCLESIAE ALIENANDIS, VEL NON.

Paulus Secundus.

Bonorum Ecclesiasticorum alienatio, inconsulto summo Pontifici, & necessitate non urgente, nulla est.

CAP. I.

Ambitiose cupiditati, illorum præcipuè, qui divinis & humanis affectibus, damnatione postposita, immobilia & pretiosa mobilia Deo dicata, ex quibus Ecclesie, Monasteria, & pia loca reguntur, illustanturque, & eorum ministri sibi alimoniam vendicant, profanis usibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento, exquisitis mediis usurpare

^a Concil. 9. Tol. in cap. 10. graviss. animavit. Alexand. 3. part. 9. cap. 3. & in Concil. Lateranen. cap. 14. & ceteris à beneficiis suis, quibus olim patres præfuerunt, concord. concil. Trid. sess. 21. cap. 15.

presumunt, occurrere cupientes: omnium rerum & bonorum Ecclesiasticorum alienationem, omneque pactum per quod ipsum dominium, concessionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, nec non infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquam in casibus à jure a permisis, ac de rebus & bonis in emphyteum ab antiquo concedi solitis, & tunc cum Ecclesiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ servando servari non possunt, pro instantis temporis exigentia, hæc perpetuò valitura constitutione fieri prohibemus, prædecessorū nostrorum constitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis super hoc editis, quæ tenore præsentium innovamus, in suo nihilominus robore permanentis.

Si quis contra hujus nostræ prohibitionis seriem de bonis & rebus eisdem quicquam alienare præsumperit, alienatio, hypotheca, concessio, locatio, conductio, & infeudatio huiusmodi nullius omnino sit roboris vel momenti: & tam qui alienat, quam is qui alienatas res & bona prædicta receperit, sententiam excommunicationis incurrat, alienanti verò bona Ecclesiarum, monasteriorum, locorumque piorum quorumlibet, inconsulto Roma. Pontifice, aut contra præsentis constitutionis tenorem, si Pontificali vel Abbatiati præfulgeat dignitate, ingressus Ecclesie sit penitus interdictus: & si per sex menses immediatè sequentes sub interdicto huiusmodi animo (quod absit) perseveraverit indurato, lapsis mensibus eisdem, à regimine & administratione suæ Ecclesie vel monasterii cui præfuit, in spiritualibus & temporalibus sit eo ipso suspensus. Inferiores verò prælati, commendatarii, & alii Ecclesiarum rectores beneficiati, vel administrationem quomodolibet obtinentes, prioratibus, præposituris, præpositatibus, dignitatibus, personatibus, administrationibus, officiis, canonicatibus, præbendis, aliisque Ecclesiasticis cum cura & sine, secularibus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienantur duntaxat, ipso facto privati existant, illaque abique declaratione aliqua vacare censentur: possintque per locorum ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, personis idoneis (illis exceptis quæ propterea privata fuerint) liberè de jure conferri, nisi alias dispositioni Apostolicæ sedis sint specialiter aut generaliter reservata: & nihilominus alienate res & bona huiusmodi ad Ecclesias, monasteria, & loca pia, ad quæ ante alienationem huiusmodi pertinebant, liberè revertantur Rom. Cal. Martii. 1467.

Julius Tertius, Simoni de Fuceo, & Joanni Baptista, Cardinalibus.

Alienationes contra formam à Paulo II. præscriptam factæ, revocantur.

CAP. II.

Indemnitati Ecclesiarum, ut ex debito nostri pastoralis officii tenemur, volentes providere, circumspeditioni vestræ, quorum eximia integritas, singularis prudentia, exacta diligentia, & in rebus gerendis dexteritas, ac aliarum præclararum virtutum, veteris experientie documentis nobis jam dudum cognita sunt, per præsentem committimus, & mandamus, quatenus per vos seu alios, quos ad hoc cum simili aut limitata potestate duxeritis deputandos, vocatis prout vobis videbitur, bonorum male alienatorum, contra formam & constitutionis per fact. recorda. Paul.

^a Iure conceditur certis urgentibus casibus necessitati, & majori utilitati alienatio. Cor. in 2. volum. consecrat. 8. Barb. in 1. volum. consecrat. 6. in 2. colu. & seq. Ludovic. Roman. conf. 36. Villegat. de rebus Ecclesie. in al. alienat. b. Dno copulaturū requirunt, videlicet, formam, id est, silentiam, & justam causam alienandi. c. 1. de rebus Ecclesie non alienand. in 6. gl. in verb. redire. in c. 1. extr. de in integ. resusit.

Pap. II. edita, vocatis possessoribus, super nullitate & invalidatione locationum & alienationum hujusmodi, ac indebita occupatione summari, & simpliciter sine strepitu & figura iudicii, sola facti veritate inspecta auctoritate nostra diligenter inquiratis, ac bona & iura illa beneficiorum & piorum locorum, quorum antea erant, in jus & proprietatem revocatis, & possessores de indebite perceptis ad satisfaciendum cogatis, & compellatis. Rom. 23. Maii. 1552.

Paulus Tertius.

Pro presidio belli suscipiendo adversus Turca favores, camera Apostolica censu alienandi facultas conceditur.

CAP. III.

IN sacra beati Petri sede eum plenitudine potestatis, merito licet imparibus, divina dispositione locati, ad ea (ut debemus) libenter intendimus, per quae orthodoxae fidei defensionem, ac republicae Christianae statum valeat salubriter provideri. Sane universis orbium esse credimus, immanissimum Tuccarum tyrannum, post innumerabiles per ejus antecessores Christiano nomini in diversis mundi partibus clades illatas, multaque regna, & dominia ejus ditioni adjecta, novissimè tempore nostri Pont. Regnum Neapolitanum pluribus illius locis, praedatis invalisse, & notabilia damna tam in locorum devastatione, quam in personarum deportatione fecisse, & longe etiam plura facturus, nisi Christianissimi in Christo filii Caroli Romani Imperatoris semper Augusti, & dicti Regni Regis pietas, virtus, & strenuitas, qui ad hoc non sine maximis expensis, potentem classem paraverat, obtinisset, praemissisque non contentum, civitatem Castri novi, Christianis illam acriter defendentibus immaniter trucidatis, expugnasse. Quae etsi potius vindicanda, quam cum Christianitatis ignominia, & damni revocatione recensenda forent, tamen non possumus non ea dolenter referre, propter evidens periculum, quod reipublicae praedictae ex novis belli apparatus per tyrannum, ad penetrandum Panoniam ad praesens tumultuantem, & sine Germania, ad Italiam, ad quam idem tyrannus, putans inde facile quod reliquum est Christianitatis in suam potestatem redigere, intarabili siti anhelat, invadendum & occupandum, terra marique noviter instructis, cernitur imminere. Et cum periculo hujusmodi, quod indicio majores vires habiturum dubitatur ex iis, quae in pluribus Christianitatis partibus, circa veram religionem innovata sunt, & innovantur, occurrere omnino intendamus: considerantes ad praemissa magna esse opus impensa, & quod de Christianorum Principum subsidio, non quantum res ipsa expostulat nobis promittere valeamus, propter bella, & calamitates, quibus temporibus praeteritis affecti fuerunt: quodque vires nostrae ex alienationibus rerum & bonorum sanctae Romanae Ecclesiae per Romanos Pontifices praedecessores nostros factis, & magnis expensarum praestituitis, quae pro nonnullis Apostolicae sedis necessitatibus pluries nos subire oportuit, tenuissima sunt, cogitavimus pecunias modis omnibus, quibus nobis possibiles sunt, exigere, ut illarum auxilio truculentam rabiem dicti tyranni retundere, ac aliis Christianae fidei necessitatibus providere valeamus. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris, ejusdem Romanae Ecclesiae Cardinalibus, in consistorio nostro secreto discussione & deliberatione matura, de ipsorum statum consilio, & unanimi assensu, ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, quam plurimorum Romanorum Pontificum etiam praedecessorum nostrorum, qui similibus vel aliis tunc urgentibus necessitatibus, nonnulla bona Ecclesiastica vendiderunt, vestigiis interruentis, dilectis filiis Guidoni Afcanio Sfortia, S. Eu-

stachii Diacono Cardinali Camerario, & Hieronymo Ricanti de Capite ferreo Thesaurario nostrae, quae ad haec commissarios & exequutores nostros facimus ac deputamus: quod per se vel alium, seu aliter eorum mandato, quoscunque canones, responsum, & recognitiones, & censu perpetuos, vel temporales, quibusvis nominibus nuncupentur, & ad quoscunque personas ascendunt, sub quibusvis conditionibus, & aliis pactis & conventionibus, ac obligationibus, necnon modis & formis constitutos, quae in existentiis, & rationibus infra scriptis specificati volumus, quibusvis casualibus, vineis, domibus, possessionibus praedictis, tenimentis, & aliis bonis immobilibus, quoscunque qualitates, valoris, estimacionis, etiam specialiter nota dignis existentibus, Camera Apostolica, & maneat, ac quarumcunque Ecclesiarum, etiam cathedralium, & metropolitanarum ac Patriarcalium, & basilicarum, necnon monasteriorum, congregacionum, ordinum, ac aliorum religiosorum & piorum locorum etiam quantumcunque privilegiorum, & exceptorum, ac habentium, quod in generali, ac etiam specialiter, & individua expresse, nisi certis modis servatis non veniant, nec comprehendantur in praedicta, & extra illius muros, necnon quibusvis contractibus, terris, & locis temporali dominio dictae Romanae Ecclesiae existentibus consistentium, monasteriorum, & hospitalibus hospitalitatem ferentibus, & locis hospitalis S. Ioannis Hierosolymitanorum (quae taxat exceptis) feudi, emphytheus, livelli, canonis, responsionis, locationis, & quavis contractus, vel concessionis, iure, causa, occasione, vel aliis quomodolibet per quoscunque etiam imperiales, vel alia maiori Ecclesiastica, vel municipalitate & excellentia praedictos solvendo, seu debentem pretio seu pretiis, quod seu quae Camera, & Thesaurarius nostri praefati reperiunt, sine aliquo titulo, cognitione, ac ullis tractatibus, ullisque compromissis, desuper habitis & servatis, ac sine requiritis & consensu eorum, qui de iure vel aliis requiriti contentere debent, extinguere: & casalia, vineas, domos, possessiones, praedia, tenimenta, & alia bona praedicta, illorumque feudatarios, emphytheus, censuarios, livellarios, locatarios, conditores, ac quoscunque dominos a censuum, canonum, responsionum, & recognitionum hujusmodi in pecunia numerata vel alia specie debitorem praestatione perpetuo affirmative liberare, illisque de novo casalia, & alia bona praedicta infeudare, locare & concedere, reimpendere, & committere Camerae Ecclesiae, monasteriis, & congregacionibus, & locis, ac aliis praedictis, quorum census, canones, responsiones, recognitiones, & alia iura hujusmodi extinguantur pro concurrenti relictura annui quantitate assignata) in tamen quod pariter conditionibus conductores, & alii, quibus aliis per extinctionem hujusmodi praedictorum, quibuscunque aliis preferantur: necnon quoscunque compromissa & scripturas, ac alia desuper necessaria, & opportuna facere, & exequi libere & licite possint, & valeant, plenam & liberam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus. Decretis extinctionibus, & alia per dictos Camerarium & Thesaurarium observanda & exequenda perpetua firmitate roboranda, & servanda, & eunus dominos, ac alios praefatos, eorumque haeredes & successores, ac alios quorum interest, vel interesse poterit, modo aliter contra tenorem praesentium desuper molestari, & pediri, vel inquirari non posse, sed illos, & casalia, vineas, domos, possessiones, bona, & iura hujusmodi franca, libera, & allodialia fore, & esse, ac Ecclesiastica, monasteria, ordines, congregaciones, & loca praedicta

eorumque p[re]sules, & rectores nunc pro tempore existentes ullo unquam tempore p[re]missis se opponere, aut ab illis reclamare, vel beneficium restitutionis in integrum, sub l[es]ionis, vel alio quocunque p[re]textu petere, vel imperato uti non possentque debere. Romæ n. Calend. Ian. 1540.

Paulus Quartus.

Bonorum Ecclesiasticorum alienationes ipsi Ecclesie & p[ro]p[ri]o eius damnus & inuoluntate iniuriarum afferentes, annullanda & reuocanda sunt.

CAP. IV.

Rerum & bonorum Ecclesie illicitas alienationes conuenticibus oculis pertransire nequantes, quinimo cupientes eis, quantum cum Deo possumus, opportunum remedium adhibere, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, omnes & singulas alienationes, & in emphyteusim, seu censum perpetuum, aut tertium, vel aliam generationem, seu hominis vitam, aut aliud tempus ultra triennium locationes, vel concessiones, seu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibusvis castris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, seu rebus & iuribus, tam spiritualibus, quam temporalibus, eiusdem Romanæ, & quarumcunque cathedralium, etiam metropolitanarum & aliarum Ecclesiarum, necnon monasteriorum, domorum, & aliorum regularium locorum, & quorumvis beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium & quorumvis ordinum regularium, necnon hospitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoscunque etiam Romanos Pontifices, p[re]decessores nostros, seu eorum auctoritate, vel mandato Camerarios suos, & clericos Cameræ Apostolicæ p[re]sidentes, ac quosvis Ecclesiarum, Monasteriorum, & domorum p[re]latos, & beneficiarios, necnon hospitalium, & aliorum regularium, & piorum locorum rectores, cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, & conditionis existentes, etiam si Cardinalatus honore pollerent, in damnum Ecclesie, seu non seruatim solennitatibus à iure requisitis, aut aliis nulliter hætenus factas, & contractus superinde sub quibusvis formis, & verborum expressionibus habito & celebratos, etiam si iuramento ualidi existant, & quantumvis longa temporis p[re]scriptione robur sumptisse dici possint, ac ipsius Romanæ Ecclesie favorem aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac si de verbo ad verbum inferrentur p[re]sentibus, pro expressis habentes, Apostolica auctoritate, tenore p[re]sentium rescindimus, irritamus, cassamus, & annullamus, ac viribus omnimodò evacuamus, ac pro rescissis, irritis, cassis, & nullis, ac penitus infectis haberi volumus. Ipsosque deinceps ad castra, terras, oppida, civitates & loca occupata, ac bona, res, & iura p[re]dicta Rom. & cathedralibus, etiam metropolitanis, ac aliis Ecclesiis, necnon monasteriis, domibus, hospitalibus, & beneficiis, ac regularibus, & piis locis relaxandum, & destructibus, tam hætenus perceptis, quam in posterum percipiendis realiter satisfaciendum teneri, & ad id cogi & compelli posse omnibus iuris remediis. Romæ Prid. Idus Jul. 1555.

Pius IV.

Romana Ecclesia & Camera Apostolica bona alienata, in illius damnus aut sine p[ar]te valoris recompen[s]a, vel necessitate, seu evidenti utilitate, pro non alienatis habeantur & restituantur.

CAP. V.

Venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessionem, & alias omnimodas alienationes & contractus, quæcumque, quotuncunque, & qualescunque, ac in quorumvis

Principum ac Cardinalium, Patriarcharum, & aliorum P[re]latorum favorem vel eorum contemplatione p[re]decessores nostros, ac nos, & sedem p[re]satham, necessitate, vel evidenti utilitate sedis huiusmodi id non existente, seu sine aliqua vel saltem minimè correctiva neque competenti recompen[s]a factos, & concessos, ac confirmatos, & approbatos, etiam si quantumvis longissima temporis p[re]scriptione robur sumptisse dici possint, auctoritate Apostolica tenore p[re]sentium perpetuò revocamus, rescindimus, cassamus, irritamus, annullamus, ac viribus omnimodò vacuamus. Declarantes venditiones, cessiones, infeudationes, locationes, donationes, permutationes, hypothecas, concessionem, & ceteras alienationes p[re]missas nequaquam tenuisse, nec tenere, nullumque emporibus, cessionariis, feudatariis, locatariis donatariis, aliisque rerum ipsarum detentoribus nec aliquem possidendi titulum per eas quæsitum esse, nec eisdem Ecclesie, sedi, & Camera p[re]judicium afferre potuisse. Ac civitatum, terrarum, & aliorum locorum eorundem habitatores, vasallos, & subditos, dictis illorum detentoribus nullum vasallagii, fidelitatis, vel subjectionis, aut aliud jus vel obedientiam alienationum huiusmodi, vel etiam iuramenti per eos illis p[re]stiti, quod etiam eis harum serie relaxamus, p[re]textu debere, aut illis astrictos esse. Quinimò detentores ipsos ad eadem civitates, terras, castra, oppida, & loca sedi & Camera p[re]satis realiter, & cum effectu restituenda, & relaxanda, ac eorum detentores ad fructum inde post obitum concedentis hætenus perceptorum, & in posterum percipiendorum, restitutionem in utroque foro omnino teneri, & ad id etiam sententis, censuris & p[re]missis Ecclesiasticis, ac etiam pecuniariis, necnon privationis quorumcunque aliorum feudorum Ecclesiasticorum per eos etiam legitime obtentorum, & inhabilitatis ad illa aliq[ui]q[ue] deinceps obtinenda, ac aliis iuris & facti remediis cogi & compelli posse. Ac decernentes p[re]sentes vim perpetuæ legis habere, neq[ue] de nullitatis vitio seu intentionis nostri vel alio quovis defectu notari seu impugnari posse, sed illas omni exceptione remota, validas & efficaces fore, suosq[ue] plenarios & integros effectus sortiri, & inviolabiliter observari. Rom. 15. Cal. Decemb. 1565.

Pius V.

Infeudationem & alienationem bonorum Ecclesie per susforas & mediatores excommunicantur.

CAP. VI.

Traçtantes, consulentes, aut aliis verba facientes de infeudationibus aut alienationibus a de civitatibus & locis immediatè ad nos & sedem Apostolicam spectantibus & pertinentibus, etiam devolutis, etiam in feudum communiter & pluries dari solitis, sive ex causa permutationis, aut aliis quomodolibet, etiam contemplatione meritum erga sedem p[re]satham, aut sub p[re]textu necessitatis, vel evidenti utilitatis faciendis, seu de postulandis à nobis & sede p[re]sata quibusvis personis cuiusvis dignitatis, in Ducem, Vicarios, Gubernatores seu quemvis alium titulum ad vitam, vel in perpetuum, vel longum tempus, civitatum, oppidorum, artium & locorum p[re]dictorum, ac propterea de eligendis oratoribus ad nos & successores nostros super p[re]missis, vel eorum occasione mittendis proponentes, tam ipsi quam oratores, munus huiusmodi recipientes, aut alii quicunque alienationes per se vel alium seu alios iniquantes vel suadentes, eo ipso sententiam incurrant excommunicationis, & sedis Apostolicæ rebelles etiam in primo capite læsæ majestatis, & proditores civitatum & lo-

a Spec. in tit. de emphyteus. §. nunc verò aliqua, vers. 114. prope fin. Bald. in l. cum verum. C. de fideicom. Barto. in l. ex diverso. §. etiam in gloss. ubi ea, qua. sol. mac. in l. quod dicitur. ff. de verb. oblig. 12. q. 2.

